

Amsterdamska deklaracija

Povelja za evangelizaciju u 21. stoljeću 1. kolovoza 2000.

Predgovor hrvatskom izdanju

Amsterdamska deklaracija usvojena je na skupu misijskih stratega, crkvenih vođa i teologa okupljenih u Amsterdamu 2000. godine. Skup pod nazivom *Amsterdam 2000.* sazvao je Billy Graham, jedan od najpoznatijih navjestitelja evanđelja dvadesetoga stoljeća. Na skupu je sudjelovalo 10.287 duhovnih vođa iz 209 zemalja i područja. Prema izvještaju Teda Olsena u časopisu *Christianity Today* (August 2nd, 2000), bilo je to najveće okupljanje međunarodnih evangelizatora svih vremena. Oko tri četvrtine prisutnih na devetodnevnom skupu bilo je iz zemalja u razvoju. *Amsterdam 2000.* ujedinio je kršćane iz različitih kultura s jednostavnom svrhom – pripremiti sebe i druge za učinkovito naviještanje evanđelja u dvadeset prvom stoljeću. Na kraju konferencije je skupina misijskih stratega, crkvenih vođa i teologa predložila na usvajanje dokument nazvan *Amsterdamska deklaracija* koji sažeto i jasno naznačuje smjernice i budućnost evangelizacije u dvadeset prvom stoljeću.

Amsterdamsku deklaraciju pregledali su i usvojili brojni kršćanski vođe i evangelizatori iz cijelog svijeta, a evanđeoske i njima srodne crkve prihatile su je kao izričaj evanđeoskog predanja. Preporučuje ju se Božjem narodu na svakom mjestu kao izvor za proučavanje, promišljanje, molitvu i evangelizacijske napore.

Kao pokret buđenja vjere u okviru povijesnog kršćanstva, ortodoksno međudenominacijsko evanđeosko kršćanstvo postalo je jasna globalna realnost u drugoj polovici 20. stoljeća. Evanđeoski vjernici dolaze iz raznih crkava, govore raznim jezicima i pripadaju raznim kulturama, ali svima nam je zajedničko shvaćanje evanđelja Isusa Krista, crkvene misije i kršćanskog posvećenja evangelizaciji. Noviji dokumenti koji izražavaju ovo shvaćanje jesu Berlinska izjava (1966.), Lausannski zavjet (1974.), Amsterdamske afirmacije (1983.), Manilski proglas (1989.) i Evanđelje Isusa Krista: Evanđeosko proslavljanje (1999.). Na poziv dr. Billyja Grahama oko 10.000 evangelizatora, teologa, misijskih stratega i crkvenih vođa iz preko 200 zemalja okupilo se u Amsterdamu 2000. godine kako bi slušali, molili se, štovali i razlučivali mudrost Svetog Duha glede nedovršene zadaće evangelizacije svijeta. Dirnuti smo i potaknuti izazovima za koje smo čuli, kao i

zajedništvom s brojnom braćom i sestrama u Kristu. Sada smo, više nego ikad, spremni objaviti Krista svim ljudima na svakom mjestu. Amsterdamska deklaracija kreirana je kao okvir za brojne akcijske planove za evangelizaciju svijeta, koji su u nastajanju. Temelji se na načelima iznesenima u spomenutim dokumentima, a obuhvaća sljedeća tri dijela: povelju o predanjima, definicije ključnih teoloških pojmova korištenih u povelji i zastupničku molitvu našem nebeskom Ocu. U izdanju na hrvatskom jeziku donosimo samo povelju o predanjima.

Povelja o predanjima

Ova povelja predstavlja izjavu o zadacima, ciljevima i idealima za evangelizaciju u 21. stoljeću. Redoslijed tema odražava opseg naših interesa, a ne njihov prioritet.

1. Misijska strategija i evangelizacija

Srž crkvene misije jest evangeliziranje svijeta. Gospodin nam je zapovjedio da navješćujemo radosnu vijest o Božjoj ljubavi i oproštenju svim ljudima, čineći ih učenicima, krsteći ih i učeći sve narode. Isus je u svojim završnim poukama jasno naznačio da evangelizacija neće obuhvaćati samo one koji su u našoj neposrednoj blizini, nego i sve one koje je društvo prezrelo i zanemarilo, te sve ljude do krajeva Zemlje. Sve što je manje od toga, neposlušnost je. Nadalje, potvrđujemo potrebu za poticanjem novih inicijativa pomoću kojih ćemo dopirati do mladih i djece po cijelom svijetu i poučavati ih, kao i za potpunijim korištenjem medija i tehnologije u evangelizaciji, te za osobnom uključenosti u laičku evangelizaciju, kako bismo prezentirali biblijsko evanđelje na relevantan i kontekstualno smislen način. Smatramo da treba hitno poduzeti evangelizacijske napore prema svim nedosegnutim etničkim skupinama.

Obvezujemo se na to djelo, kako bi svaka osoba na svijetu mogla dobiti priliku čuti evanđelje na jeziku koji razumije, i blizu svog mjesta življenja. Isto tako, obvezujemo se da ćemo osnivati zdrave, autohtone crkve koje će se reproducirati, među svim narodima i na svakom mjestu; crkve koje će težiti postizanju duhovne zrelosti među onima koji se odazovu poruci evanđelja.

2. Vodstvo i evangelizacija

Potvrđujemo da je vodstvo jedan od Kristovih darova crkvi. Ono ne postoji samo za sebe, nego zato da bi vodilo Božji narod u poslušnosti nebeskom Ocu. Vođe se

moraju u poniznosti pokoriti pred Kristom, koji je glava crkve, kao i jedni drugima. Ovo pokoravanje podrazumijeva prihvaćanje vrhovnog autoriteta Svetog pisma, putem kojeg Krist po svom Duhu vlada svojom crkvom. Prva zadaća vođa jest očuvati biblijski integritet crkvenog navješćivanja i služiti kao nositelji njezinog evanđeoskog poziva. Vođe su zaduženi svojim poučavanjem te obučavanjem i osposobljavanjem drugih osigurati provedbu ovog poziva. Moramo posvetiti osobitu pozornost poticanju žena i mladih vođa u djelu evangelizacije. Vođe uvijek moraju paziti kako ne bi ometali Božje djelo svojim strateškim upravljanjem resursima što ih je Krist pružio svojem tijelu.

Obvezujemo se da ćemo težiti za ovakvim modelom biblijskog odnosa sluge i vodstva u našim crkvama, te da ćemo ga podupirati. Mi koji smo vođe ponovno se posvećujemo takvom obrascu vođenja.

3. Teologija i evangelizacija

Kršćanska teologija je zadaća pomnog promišljanja i uređivanja života u prisutnosti trojedinog Boga. U izvjesnom smislu, svi kršćani su teolozi i moraju nastojati biti dobri, a ne loši teolozi. To znači da će se svačija teologija mjeriti u skladu s biblijskim naukom, jer jedino u Bibliji doznajemo Božje misli i volju. Oni kojima je upućen poseban poziv evangelizacije, teologije i pastoralne misije moraju surađivati u širenju evanđelja po svijetu. Evangelizatori i pastori mogu pomoći teolozima u očuvanju motivacije za evangelizaciju, podsjećajući ih na to da se istinska teologija uvijek provodi u službi crkve. Teolozi mogu doprinijeti razjašnjavanju i čuvanju objavljenje Božje istine, pružajući resurse za obuku evangelizatora i učvršćujući nove vjernike u vjeri.

Obvezujemo se da ćemo neprestano učiti poučavati o biblijskoj vjeri i nastojeći osigurati da (1) svi koji propovijedaju evanđelje budu adekvatno teološki opremljeni i osposobljeni za djelo koje je pred njima, i da (2) svi profesionalni učitelji vjere budu jednako zainteresirani za evangelizaciju.

4. Istina i evangelizacija

Zapadni intelektualni establišment je na utjecaje modernog racionalizma, sekularizma i humanizma (modernosti), uglavnom reagirao relativističkim poricanjem postojanja bilo kakve globalne i apsolutne istine (postmodernost). To je vidljivo u popularnoj kulturi po cijelom svijetu. S druge strane, evanđelje, koje je autoritativna riječ jedinoga istinitoga i živoga Boga, dolazi k svima na svakom mjestu i u svako vrijeme kao istina na tri razine: tvrdnje evanđelja su činjenične istine

i nisu netočne, evanđelje nas sučeljava na svakoj razini realnosti, a ne iluzije, i predstavlja nam Isusa Krista, sustvaratelja, Otkupitelja, Gospodara svijeta, kao Istinu (odnosno, jedinu univerzalnu, stvarnu, pristupačnu, autoritativnu, istinsku i pouzdanu Osobu), koju svi trebaju priznati. Postoji mišljenje da je bilo kakva značajna tvrdnja o postojanju jedine istine za svakoga neminovno represivna i nasilna. Međutim, evanđelje nam predstavlja Onoga koji, premda Bog, postade čovjekom i poistovjeti se s onima koji su u okovima grijeha, kako bi ih oslobodio iz njegovog ropstva. Božje evanđelje je istinito za sve ljude i istinski oslobađa ljude. Zato ga treba prihvatiti s povjerenjem, a ne sumnjajući.

Obvezujemo se da ćemo prezentirati i objavljevati biblijsko evanđelje i Krista koji je u njemu, uvijek i na svakom mjestu, kao potpuno dovoljno i učinkovito za spasenje vjernika. Stoga se protivimo svakoj skepsi i relativizaciji, kao i sinkretičnim trendovima, bili oni racionalni ili iracionalni, koji se ne odnose prema evanđelju kao cjelovitoj istini, i kao takvom, nesposobnom povesti vjernike u novi božanski život koji im je obećan. Protivimo se svakom represivnom i destruktivnom korištenju Božje divne istine.

5. Ljudska potreba i evangelizacija

I zakon i evanđelje otkrivaju stanje ljudske izgubljenosti, koje nadilazi osjećaje boli, nesreće, frustracije, ropstva, nemoći i nezadovoljstva životom. Biblija otkriva da se sva ljudska bića nalaze u stanju pobune protiv Boga koji ih je stvorio i kojega su marginalno svjesni: otuđeni su od Njega i odvojeni od radosti poznavanja Boga i služenja, što jest istinsko ispunjenje ljudske naravi. Mi, ljudi, stvoreni smo kako bismo odražavali Božju sliku u beskonačnom životu ljubavi prema Bogu i drugima, ali samoživost našeg posrnulog i grešnog srca to čini nemogućim. Često nas naša neiskrenost nagoni na priklanjanje religiji kako bismo zadržali Boga na distanci, kako nas ne bi prozivao za naše bezbožno štovanje sebe samih. Zato se sva ljudska bića nalaze pod konačnom osudom Krista, Suca, suočeni s vječnim uništenjem, odvojeni od Gospodinove prisutnosti.

Obvezujemo se da ćemo vjerno i suosjećajno objavljevati ljudima istinu o njihovom trenutačnom duhovnom stanju, upozoravajući ih na sud i na pakao koji čeka nepokajane, veličajući ljubav Boga, koji je dao svog Sina ne bi li nas spasio.

6. Religijski pluralizam i evangelizacija

Današnji evangelizatori pozvani su objavljevati evanđelje u svijetu koji je sve zahvaćeniji pluralizmom. U ovom globalnom selu konkurentskih vjera i brojnih

svjetskih religija važno je da se naši evangelizacijski naponi odlikuju vjernošću radosnoj vijesti o Kristu, i poniznošću u njezinom objavljivanju. Budući da se Božje opće otkrivenje proteže na sve razine Njegovog stvorenja, tragovi istine, ljepote i dobrote se lako mogu pronaći i u brojnim nekršćanskim vjerskim sustavima. Ipak, ne možemo smatrati bilo koji od njih alternativom evanđelju ili drugačijim putem spasenja. Jedini put ka poznavanju Boga u miru, ljubavi i radosti jest pomirbena smrt Isusa Krista, uskrslog Gospodina. Kad navješćujemo ovu poruku drugima, trebamo to činiti s ljubavlju i poniznosti, kloneći se oholosti, agresivnosti i nepoštovanja. U dijalogu s pripadnicima drugih religija moramo biti uljudni i ljubazni. Pa ipak, takav dijalog ne može biti zamjena za proklamiranje. Međutim, budući da su svi ljudi stvoreni na Božju sliku, moramo zagovarati vjerske slobode i ljudska prava za sve.

Obvezujemo se da ćemo se prema pripadnicima drugih vjera odnositi s poštovanjem i vjerno, te da ćemo u poniznosti služiti državi u koju nas je Bog stavio da navješćujemo kako je Krist jedini Spasitelj svijeta.

7. Kultura i evangelizacija

Krist je krvlju Janjeta otkupio svete iz svakog plemena, jezika, naroda i države. On spašava ljude u kulturnom okruženju u kojem se nalaze. Cilj evangelizacije svijeta jest porast crkava koje su duboko utemeljene u Kristu, a u isti mah usko povezane sa svojim kulturnim okruženjem. Stoga se, ugledajući se na Isusa i na Pavla, oni koji navješćuju Krista moraju služiti svojom slobodom u Kristu kako bi bili sve svim ljudima. To znači da se trebamo na prikladan način poistovjetiti s kulturnim okruženjem, u isti mah pazeći da ne izjednačujemo evanđelje s bilo kojom određenom kulturom. Budući da su sve ljudske kulture djelomično obilježene grijehom, Biblija i Krist kojeg u njoj srećemo predstavljaju ključne točke koje su kontrakturne u svakom okruženju.

Obvezujemo se da ćemo u svojim evangelizacijskim naporima biti obzirni prema kulturi. Nastojat ćemo propovijedati Krista na način koji je prikladan pred ljudima kojima svjedočimo i koji će prikladno obogatiti kulturu. Nadalje, kao sol i svjetlost nastojat ćemo transformirati svoju kulturu tako da ona afirmira vrijednosti evanđelja.

8. Sveto pismo i evangelizacija

Biblija je nezamjenjiva za istinsku evangelizaciju. Sama Božja riječ nam pruža i sadržaj i autoritet za evangelizaciju. Bez nje nemamo poruku koju ćemo propo-

vijedati izgubljenima. Ljudima treba objasniti barem najosnovnije biblijske istine kako bi mogli suvislo reagirati na evanđelje. Zato moramo objavljivati i širiti Sveto pismo na materinjem jeziku svih onih kojima smo pozvani donositi evanđelje i činiti ih učenicima.

Obvezni smo držati Sveto pismo u samoj biti naših evangelizacijskih napora i poruke, te uklanjati sve poznate jezične i kulturne barijere koje ometaju jasno razumijevanje evanđelja kod naših slušatelja.

9. Crkva i evangelizacija

U ustanovljenim crkvenim zajednicama nedvojbeno treba redovito pružati učenje i adekvatnu pastoralnu skrb vjernicima u svim stadijima duhovnog putovanja. Međutim, ovi interesi ne smiju se ispunjavati nauštrb misije, što znači da evangelizacijski napori uvijek predstavljaju trajni prioritet. Pastori i drugo kvalificirano osoblje trebaju voditi svoje crkvene zajednice u djelu evangelizacije. Nadalje, potvrđujemo da je formiranje pobožnih učenika koji će svjedočiti bit dužnosti crkve, koja priprema svoje članove za djelo službe. Potvrđujemo da crkva mora biti mjesto koje će prihvaćati nove vjernike.

Obvezujemo se da ćemo pozivati sve crkvene zajednice u kojima i s kojima služimo da u svakom trenutku smatraju evangelizaciju glavnim prioritetom, i da se ona nalazi u središtu zajedničke molitve, planiranja, obučavanja i financiranja.

10. Molitva i evangelizacija

Bog nam je dao dar molitve kako bi, u svojoj suverenosti, mogao odgovarati na vapaje svoje djece svojim blagoslovima i moći. Molitva je osnovno sredstvo koje je Bog namijenio buđenju crkve i pronošnju evanđelja po svijetu. Od prvih dana novozavjetne crkve Bog se služio gorljivim i ustrajnim molitvama svojih vjernika kako bi osnažio njihovo svjedočanstvo, u Duhu prevladao protivljenja Gospodnjem djelu i otvarao misli i srca svih onih koji čuju Kristovu poruku. U posebnim razdobljima crkvene povijesti, probuđenjima i duhovnim probojima su prethodili jasni dogovori i jedinstvo Božjeg naroda u razdobljima pokajanja, molitve i posta. Danas kada nastojimo donijeti evanđelje nedosegnutim etničkim skupinama po cijelom svijetu, moramo se još više oslanjati na Boga i trebamo veće jedinstvo u molitvi.

Obvezujemo se da ćemo vjerno moliti Gospodina da pošalje poslenike u žetvu. Molimo se i za one koji su uključeni u evangelizaciju svijeta i pozivamo na molitvu u obiteljima, lokalnim crkvama, posebnim okupljanjima, misijskim agencijama i

međudenominacijskim misijama.

11. Društvena odgovornost i evangelizacija

Premda evangelizacija nije zagovaranje bilo kakvog socijalnog programa, ona ipak obuhvaća društvenu odgovornost, i to iz dva razloga. Prvo, evanđelje objavljuje kraljevsku vladavinu brižnog Stvoritelja, kojem je bitna pravda, ljudski život i dobrobit Njegovog stvorenja. Tako evangelizacija mora biti popraćena poslušnošću Božjoj zapovijedi da se trudimo oko svačijeg dobra na način doličan djeci Oca, koji daje da Njegovo sunce sja i na zle i na dobre, i koji šalje svoju kišu i na pravednike i na nepravednike. Drugo, kad su naši evangelizacijski naponi povezani s nastojanjima da ublažimo siromaštvo, podupremo pravdu, ustanemo protiv zlorabljenja sekularne i gospodarske moći, dignemo se protiv rasizma i promičemo odgovorno upravljanje globalnim okruženjem, tada pokazujemo Kristovu suosjećajnost i možda ćemo naići na prihvaćanje na koje inače možda ne bismo naišli.

Obvezujemo se da ćemo se u svojem obiteljskom i društvenom životu držati puta pravednosti i da ćemo u svojim evangelizacijskim naporima imati u vidu osobne, društvene i ekološke vrijednosti.

12. Svetost i evangelizacija

Božji sluga mora evanđeljem ovjenčati svoj sveti život. Međutim, u novije vrijeme je Božje ime u velikoj mjeri obeščašćivano, a evanđelje diskreditirano zbog kršćana na vodećim pozicijama koji su živjeli neposvećenim životima. Čini se kao da su evangelizatori osobito izloženi kušnjama povezanim s novcem, seksom, ponosom, moći, zanemarivanjem obitelji i nepoštenjem. Crkva treba upućivati strukture da drže evangelizatore odgovornima za svoj život, doktrinu i misijsku službu. Osim toga, crkva se treba pobrinuti da onima koji su svojim životom osramotili Boga ne bude dopušteno služiti kao njezini evangelizatori. Svetost i poniznost evangelizatora pružaju kredibilitet njihovoj misiji i dovode do Božje istinske moći i do trajnog ploda.

Obvezujemo se da ćemo biti odgovorni zajednici vjernih za svoj život, doktrinu i misiju, te da ćemo se kloniti grijeha i živjeti u svetosti i poniznosti.

13. Konflikti, patnje i evangelizacija

Zapisi o evangelizaciji iz apostolskih vremena, stanje današnjeg svijeta i svijest o Sotoninom protivljenju svakom pokušaju širenja evanđelja uvjeravaju nas da

će evangelizacijski naponi u 21. stoljeću predstavljati napredovanje usred protivljenja. Trenutačni vidovi protivljenja, kojima se Sotona očito služi, obuhvaćaju sekularne ideologije koje smatraju kršćansku vjeru smetnjom u ljudskom razvoju, političke strukture koje smatraju odanost kršćana njihovom Gospodinu prijetnjom režimu, i militantno postupanje nekršćanskih religija koje su netrpeljive prema kršćanima zbog njihove različitosti. Moramo očekivati i biti spremni za mnoge patnje u svojoj borbi protiv neprijatelja koji nisu od krvi i mesa, nego protiv zlih duhovnih sila u nebeskim mjestima.

Obvezujemo se da ćemo nastojati mudro provoditi napore osobne evangelizacije, obiteljske evangelizacije, evangelizacije u lokalnoj crkvi i kooperativne evangelizacije u raznim oblicima, te da ćemo ustrajati u tome unatoč eventualnim protivljenjima. Bit ćemo solidarni s našom braćom i sestrama u Kristu koji trpe progonstvo, pa čak bivaju i ubijeni zbog vjere i vjernog svjedočanstva o evanđelju.

14. Kršćansko jedinstvo i evangelizacija

Isus se pomolio nebeskom Ocu da Njegovi učenici budu jedno, kako bi svijet mogao vjerovati. Jedna od najvećih smetnji evangelizaciji u svijetu jest manjak jedinstva među Kristovim vjernicima, što se dodatno pogoršava kad se kršćani natječu i bore jedni protiv drugih, nego da zajednički istražuju Kristovu volju. Ne možemo razriješiti sve razmirice među kršćanima, jer još uvijek ne razumijemo savršeno sve što nam je Bog otkrio. Pa ipak, u svemu onome što se ne protivi našoj savjesti trebamo težiti suradnji u partnerstvu s drugim vjernicima u obavljanju zadaće evangelizacije, držeći se prokušanog pravila kršćanskog zajedništva: "U onome što je nužno – jedinstvo, u onome što je nebitno – sloboda, a u svemu – ljubav."

Obvezujemo se da ćemo se moliti i raditi na zajedništvu u istini među svim istinskim Isusovim vjernicima, te da ćemo u što je većoj mjeri moguće surađivati na evangeliziranju s drugom braćom i sestrama u Kristu, kako bi cijela crkva mogla donijeti cijelo evanđelje cijelom svijetu.

Preveo s engleskoga Davor Edelsinki

Ovaj dokument je prvi put objavljen 2000. godine u kolovoskom izdanju časopisa *Christianity Today*. Korišteno s dopuštenjem dobivenim od *Christianity Today*, Carol Stream, IL 60188.